

'Mijn zus is mijn échte zus!'

TEKST ARNOUD KLUITERS

Fotografie archief familie Scholten/Vinke

Ze leefden ruim twee jaar samen in China, door het lot samen gebracht in hetzelfde kindertehuis. Datzelfde lot bracht ze daarna onder hetzelfde dak in Gelderland, bij hun adoptieouders Hans Scholten en Louise Vinke. Xiao (27) en Yun (23) wisten dat ze vooral geen zussen waren, al voelde dat wel zo. Tot hun DNA in juni 2016 een heel ander verhaal vertelde.

Bericht op WhatsApp, 28 juni 2016

Xiao (thuis in Veessen, Gelderland) "Ik krijg net een *relative* door in mijn overzicht."

Yun (in Utrecht) "Wát?!"

Xiao "Ik krijg net mijn DNA-resultaat door!"

Yun "Nee!"

Xiao "Er staat dat ik *one close family* heb! En wat heb jij in jouw overzicht staan, bij relaties?"

Yun "Zet de boel snel op openbaar! Dan kun je zien wie die persoon is!"

Het is zomer 2011 als Xiao en Yun voor het eerst teruggaan naar China, met Hans en Louise. Plaats van bestemming is Yichang, gelegen aan de Jangtsekiang: de Blauwe Rivier bij de Drieklovedam. Hier brachten beiden ruim twee jaar van hun leven door in een kindertehuis. Het is een doel van de reis, maar niet veel meer dan dat. Het gezin gaat vooral sfeer snuiven. En de meiden willen in contact komen met het land en de cultuur waar ze ooit startten. Yun: "Het was geen

zoektocht naar onze roots, dat beschouwden we als een onmogelijke opgave."

Ze dachten altijd dat ze in een groot dorp waren geboren. Eenmaal aangekomen blijkt het tegenovergestelde het geval: Yichang telt zo'n 1,3 miljoen inwoners. Van beiden worden de vindplaatsen bezocht: in januari 1994 was Yun te vondeling gelegd bij de toegangspoort van het kindertehuis. Ze was toen 7,5 maand oud.

De bijna vierjarige Xiao kwam daar pas vijf weken later aan, nadat ze eerst in of bij een ziekenhuis terecht was gekomen. Louise: "Het volledige verhaal is nooit bevestigd, in elk geval hebben haar ouders haar daar nooit opgehaald. Via de politie werd ze naar het kindertehuis overgeplaatst."

Die eerste confrontatie met hun vindplaats ervaren Xiao en Yun als een teleurstelling: het verkeer raast langs, de leefruimte is enorm en onpersoonlijk. Dat verandert gelukkig als ze het tehuis binnenwandelen: er hangt een groot spandoek met *Welcome home, Hong Xiao and Hong Yun*. Heel toevallig ook is die dag Toemee aanwezig, de verzorgster en vertrouwenspersoon van destijds. "Ze pakte onze handen vast, er ging een siddering door me heen", zegt Xiao. "Het was precies dezelfde aanraking als al die jaren terug. Dat voelde zo bijzonder."

WhatsApp, 28 juni 2016

Xiao "Er staat dat ik een *sister* heb. *Is that you?*"

Yun "Zet openbaar, haal de melding van anoniem af! Bij mij was de laatste melding dat ik alleen verre familie heb. Ik *refresh* nú mijn gegevens."

Het is winter 2016 en Xiao volgt een opleiding Medische basiskennis als aanloop naar haar studie Traditionele Chinese Geneeswijze. De docent vertelt over chromosomen, erfelijkheid en betrouwbare internationale DNA-databanken. "Ik was erg geïnteresseerd", zegt Xiao. "Dit was een mooie handreiking om Yun te tippen. Ze heeft altijd de behoefte gehad om meer te weten over haar achtergrond. Zijn er bloedverwanten? Wie dan? Waar wonen ze?"

Zelf had Xiao die behoefte niet. "Ik was zes toen ik in Nederland kwam. Hans en Louise beschouw ik als mijn ouders, zoals Yun gewoon mijn zus is. Van kind af aan zijn we heel close met elkaar. Het gevoel om meer te willen weten, groeide ook niet na het bezoek aan China. Het was goed zo."

Altijd is gezegd dat de twee geen zusjes zijn. Er is absoluut geen biologische band, werd al in het tehuis benadrukt. Het werd in 2011 herhaald. Yun: "We zijn niet alleen apart gevonden en stomtoevallig in hetzelfde tehuis terechtgekomen, het wordt nog eens bevestigd door onze lichaamsbouw. Die is niet hetzelfde. Het gezicht, de mond, de ogen, de neus, de oren en onze wenkbrauwen. Alles is anders. Bovendien verschillen we in lengte: Xiao is bijna 10 centimeter langer dan ik."

Lachend: "Nederlanders mogen dan vinden dat alle Chinezen op elkaar lijken. Nou, bij ons zie je alleen maar verschillen." Xiao vult haar aan: "We zijn zo verschillend. Er is nooit een reden geweest waarom we zussen zouden kunnen zijn. Hoe leuk dat ook zou zijn."

DNA-databank

Yun is blij met Xiao's handreiking en afzonderlijk sturen ze in februari hun speeksel naar de Amerikaanse DNA-bank 23andMe. De uitslag is een teleurstelling, twee maanden later. Van Yun zijn slechts heel verre bloedverwanten gevonden, terwijl uit het speeksel van Xiao niet voldoende DNA kan worden gehaald. "Ik heb geen DNA, heb ik toen cynisch geroepen. Dus eigenlijk besta ik niet!" Het is een opmerking waar ze nog altijd keihard om moeten lachen. Ook nu weer. Terwijl Yun baalt van de uitslag, reageert Xiao nonchalant. Toch doet ze in mei een tweede poging. "Ik zag dat Yun verdrietig was. En als zij verdrietig is, ben ik dat ook. Gevoelsmatig mocht ik dan haar zus zijn, ik kon die ene snaar niet bij haar raken. Daarom wilde ik het een tweede keer proberen."

Die sterke gevoelsband was er van jongs af aan. "Yun huilde veel in het tehuis, ik heb me altijd over haar ontfermd. Het was voor alle

WhatsApp, 28 juni 2016

De internetpagina van 23andMe is bij Yun inmiddels ververst en het scherm toont nu het meest actuele nieuws. Xiao is nog niet zover.

Yun: "Zijn we zussen dan?"

Xiao: "Geen idee."

Yun: "Er staat hier dat we zussen zijn!!!"

Samen naar 1 gezin

Twee kinderen naar hetzelfde gezin, het is een bijzondere overtocht op 3 mei 1996. "Het verzoek was in eerste instantie om een kindje te adopteren", vertellen Hans en Louise. "Tot Wereldkinderen in februari de vraag stelde of het er ook twee mochten zijn." Lang hoeven ze niet na te denken en al op 22 april vliegt Hans met Louise naar China.

Ook het echtpaar is bekend met schrijnende gevallen waarbij zelfs tweelingzussen in verschillende adoptiegezinnen terecht kwamen. Waarom uitgerekend Xiao en Yun als koppel naar Veessen mochten? Hans: "Het blijft een mysterie. Maar hun intense band zal een grote rol hebben gespeeld: Xiao die zich moeiteloos zo ontfermde over Yun."

Een verbindende tatoeage

Een maand geleden, op 23 maart, hebben Xiao en Yun een kleine tatoeage laten zetten. Bij Yun de letter X op de linkerpols, bij Xiao een Y op de rechterpols. Houd de polsen naast elkaar en de combinatie XY verschijnt.

Om méér dan dit, is het voor de zussen een bijzondere combinatie. Ieder mens heeft 22 paar zogeheten autosome chromosomen en één paar geslachtschromosomen. Dat laatste paar bepaalt iemands geslacht. De combinatie XX staat voor vrouw, XY is van het mannelijk geslacht.

Xiao: "We vermoeden dat wij zijn afgestaan omdat we geen jongen zijn. Vanwege de eenkindpolitiek gaven ouders destijds de voorkeur aan een jongen in huis. Onze XY-tattoo toont aan dat we als het ware toch een jongen zijn: samen konden we doorgaan."

Ook de gekozen datum is een bewuste: ten eerste heeft ieder mens 23 chromosomenparen. Bovendien zorgde de Amerikaanse DNA-bank 23andMe voor de match waaruit bleek dat ze hetzelfde DNA hebben.

Xiao: "Tel daarbij op dat onze namen toevallig met een X en een Y beginnen. Stel dat één van ons Lin had geheten..."

oudere kindjes heel normaal om de baby's te helpen. Wij 'ouderen' troostten, voedden en verzorgden hen. Er was geen moeder om dit te doen, de kleuters pakten dit op."

Yun, studente Biologie, bevindt zich op dat moment in het universiteitsgebouw in Utrecht. Ze laat de boel de boel en roept geëmotioneerd tegen medestudenten: "Mijn zus is mijn echte zus!" Xiao, schaterlachend: "Die keken haar aan met een blik van 'ja duh, en mijn broer is mijn broer!'"

Bij thuiskomst is het uitzinnigheid troef. Hans was al thuis en had Louise na een paar keer bellen eindelijk op haar werk te pakken gekregen: "Beëindig je gesprek. Kom naar huis. Nu." Dan, na een oneindig lang durende treinreis, stormt Yun binnen. "Hé zus!" is het eerste dat Xiao haar toeroept. Met taart en champagne wordt die dag gevierd. Voor Hans en Louise lijkt het of ze opnieuw ouders worden.

Nieuwe vragen

Het is voorjaar 2017 en in het sfeervolle ouderlijke dijkhuis in Veessen blikken Louise, Hans, Yun, Xiao en haar vriend Tim terug op de afgelopen jaren. Er wordt veel gelachen en fotoalbums worden tevoorschijn gehaald. Inmiddels weten beide meiden een klein jaartje dat ze werkelijk zussen van elkaar zijn. Wat heeft dat met ze gedaan?

Yun: "Met de uitslag van de DNA-test dat wij zusjes zijn, viel veel op zijn plek. Ik voelde me altijd erg alleen en had veel vragen. Ik wilde de waarheid weten. Waar kom ik vandaan? Waarom ben ik achtergelaten? Hoe zien mijn ouders eruit? Toch ging ik nooit op zoek naar antwoorden, omdat ik altijd wel met andere dingen bezig ben."

Ze vervolgt: Nu voel ik rust. Ik ben zo blij. Het voelde al als zussen-zijn, maar dit is zó anders. Het puzzelstukje dat nu is gevonden lijkt heel weinig, maar betekent zo veel voor me. Al wist ik altijd al dat we geen zussen van elkaar waren, we zijn wel zo opgegroeid. Zoals ook Hans en Louise mijn ouders zijn. Dat maakt het compleet"

Ze wordt stil en staart onbestemd voor zich uit. Begint zachtjes te huilen. Even later: "Toch, het boek is nog niet dicht. Ik voel nu nog niet de drang om verder te zoeken, maar zou het wel willen. De noodzaak is er niet, maar het kan goed zijn dat dit over een tijd gaat spelen."

Xiao: "Voor mij was het bijna vanzelfsprekend dat ze mijn echte zus was. We hebben zoveel samen meegemaakt en hetzelfde pad bewandeld. Dat ik er anders in stond dan mijn zus, kan ermee te maken hebben dat ik al zes was toen ik China verliet. Ik nam meer herinneringen mee, mooie en nare. Hierdoor besef ik beter wat ik nu heb. Yun heeft helemaal geen herinneringen, ze was toen bijna drie. Ze weet dat ze iets mist, maar ze weet niet wát. Ze heeft er wel een gevoel over, maar kan niets terughalen. Iets *niet* weten is soms nog moeilijker dan iets vervelends weten."

Zelf zet Xiao sinds kort de deur voorzichtig op een kier, als het gaat om verder zoeken. "In eerste instantie hoefde het allemaal niet zo. Feit is wel dat de situatie is veranderd. We weten nu dat we biologische zussen zijn. Het gaat niet langer om afzonderlijke vragen wat te doen, maar om gezamenlijke."

Onder hard gelach van de groep: "Vorig jaar zei ik nog 'Ik hoef niets meer te doen als jij verder wil zoeken naar mijn biologische ouders'. Een grap natuurlijk. Het gaat met fases in het leven. Intussen merk ik dat de interesse groeit om er toch weer in te duiken. Waar kom ik écht vandaan? Hoe zag mijn buurt eruit? Leven mijn biologische ouders nog? We kunnen elkaar daarbij helpen." ■

Bouwien is getrouwd en is moeder van twee dochters: Abby en Inno. Inno heeft diverse special needs, waaronder hiv.

Binnenkort...

De telefoontjes van Wereldkinderen verrassen me elke keer weer. Bij het ene telefoontje hoorden we dat we uitermate geschikt waren, maar écht nog een lange adem nodig zouden hebben voor we onze papieren mochten opsturen. Het andere telefoontje was maar een paar maanden later: 'Ik wil graag een afspraak met jullie maken voor een intake.' Van desillusie tot euforie!

En nu ligt ons dossier in Zuid-Afrika. Ergens in een wonderlijke archiefkast staan zo'n 25 dossiers uit Nederland en nog meer uit andere landen. En daartussen dat van ons. Ik stel me voor hoe dat eruit moet zien. Het zijn vast geen grijze, ouderwetse ordners met alleen een naam erop. Misschien hebben ze juist wel een kleurrijke wand gemaakt met alle foto's van de beschikbare gezinnen en ouderparen. Wij hebben ons met ons fotoboekje ook weer uitermate uitgesloofd, dus leuke foto's van ons liggen klaar om beoordeeld te worden.

Onder het maken van dat boekje dacht ik telkens: 'Voor wie dóe ik dit eigenlijk?' Maak ik dit boekje voor het kindje wat bij ons gaat komen? Waarom doe ik dan zo mijn stinkende best om er een 'perfect-familie-album' van te maken? Waarom komen alleen de béste foto's erin waarop iedereen lacht? Alsof hier niet dagelijks wordt gekibbeld en geruzied. Waarom heb ik het gevoel dat ik allemaal mensen moet overtuigen dat wij de beste ouders zijn? Ben ik bang voor de concurrentie? Voeren we een soort toneelstuk op? Er knaagt een gevoel van angst van binnen en ik probeer te ontleden wat dat is. Bang om niet goed genoeg te zijn? Bang dat ze een andere, perfecte familie kiezen? Moet ik vooral mezélf overtuigen? Of ben ik vooral bang om wéér lang te moeten wachten?

Het verlangen om nog een gezinslid toe te voegen aan ons vieren is er. Maar tegelijkertijd is daar de vraag: hoe lang houd je wachten vol? De vier jaren die dit proces al duurt, wegen. Hoe moet dat als de meiden steeds ouder worden? Zitten we nog te wachten op die beginfase met hechtingsgedoe en doorwaakte nachten? Wat als het kindje weer een heftige special need heeft? Zal het eigenlijk klikken met elkaar? Spanning.

Het is soms moeilijk om je voor te stellen dat je straks van het kindje dat nog komen moet, zult houden. Zielsveel. En dat al die vragen weg zullen vallen. Ik heb het voordeel dat ik dát al twee keer heb meegemaakt. Jarenlang wachten en jezelf vragen stellen – en dan mogen omarmen. Ik weet hoe dat voelt. Het wachten zelf blijft elke keer een kwetsbaar proces. Tot op een dag... Binnenkort. ■